

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра фізичної терапії, ерготерапії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізична реабілітація у спеціальних медичних групах

Освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Спеціалізація (за наявності) 227.1 Фізична терапія;
227.2 Ерготерапія

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії
Протокол № від “ ” серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Фізична реабілітація у спеціальних медичних групах
Освітня програма	«Фізична терапія, ерготерапія»
Спеціалізація (за наявності)	227.1 Фізична терапія; 227.2 Ерготерапія
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	4/7
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни

Мета: Опанування знань та умінь шляхом ознайомлення студентів з організаційними, методичними, фізіологічними і окремими медичними аспектами організації занять з учнями, які за станом здоров'я скеровуються до спеціальних медичних груп. Вивчення цієї дисципліни базується на знаннях із курсів анатомії, фізіології, біохімії, педагогіки, психології, гігієни фізичного виховання, основ медичних знань та інших курсів; поєднується з педагогічною практикою студентів, яка передбачає вдосконалення організаційних і практичних навичок студентів.

Завдання дисципліни:

У результаті вивчення дисципліни «Фізична реабілітація у спеціальних медичних групах» студенти повинні знати:

- сучасний стан і перспективи вдосконалення фізичної реабілітації учнів спеціальної медичної групи;
- сучасні теоретико-методичні підходи щодо змісту й організації занять зі школярами, що скеровані до спеціальних медичних груп в загальноосвітній школі;
- завдання, принципи та функції реабілітації учнів спеціальної медичної групи; критерії поділу учнів на групи й підгрупи для занять із фізичного виховання;
- особливості побудови та методики уроку фізичного виховання, позакласних і позашкільних організаційних форм фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи;
- сучасні підходи щодо планування, обліку й контролю фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи;
- особливості методики проведення занять із учнями з різними захворюваннями; рекомендовані та протипоказані їм засоби фізичного виховання;
- засоби і форми занять з учнями спеціальних медичних груп;
- методику оцінки фізичного розвитку, функціональної і фізичної підготовленості учнів спеціальних медичних груп;
- методику організації занять з учнями при патології різних органів і систем.

вміти:

- провести антропометричні вимірювання, обчислити соматоскопічні показники, які використовуються для оцінки фізичного розвитку та функціональної підготовленості;
- провести тестування для встановлення рівня фізичної підготовленості;
- виміряти артеріальний тиск, підрахувати частоту серцевих скорочень, частоту дихання;
- скласти комплекс вправ і провести практичне заняття з учнями при патології різних органів і

<p>систем;</p> <p>- планувати, організовувати та здійснювати процес фізичної реабілітації зі школярами, які за станом здоров'я зараховані до спеціальної медичної групи; вести облік і контроль.</p>
<p>Компетентності</p>
<p>Бакалавр фізичної терапії, ерготерапії повинен мати:</p> <p>ПК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з фізичною терапією та ерготерапією, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням положень, теорій та методів медико-біологічних, соціальних, психолого-педагогічних наук.</p> <p>ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 04. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 08. Здатність планувати та керувати часом.</p> <p>ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>
<p>ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади. використовувати стандартизований формат ведення записів;</p> <p>ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.</p> <p>ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 1), трактувати отриману інформацію.</p> <p>ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).</p> <p>ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.</p> <p>ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.</p> <p>ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.</p> <p>ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.</p>

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Принципи організації та методики роботи спеціальних медичних груп. Структура занять СМГ.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: Нормативні документи МОЗ і МОН Відмінності між основною групою та СМГ. Оцінювання учнів	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
2.	Організація розподілу учнів за станом здоров'я до різних медичних груп. Принципи розподілу учнів на групи. Методика комплексної оцінки фізичного розвитку та функціональної підготовленості учнів спеціальних медичних груп.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: Загальнорозвиваючі та спеціальні вправи в СМГ. Загальна характеристика гімнастичних вправ: на координацію, рівновагу, розслаблення, дихальних, коригуючих та ідеомоторних вправ на заняттях в СМГ. Значення використання прикладних вправ в СМГ. Лікувальний вплив спеціальних рухливих ігор через розвиток творчості, фантазії, ініціативи та позитивні емоції.	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
3.	Тема 3. Методичні рекомендації щодо організації занять з учнями загальноосвітніх навчальних закладів, які за станом здоров'я віднесені до спеціальних медичних груп. Програми для занять із учнями, що мають серцево-судинні захворювання.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: <i>Ревматичне ураження серця:</i> загальна характеристика, причини виникнення, показання до занять фізичними вправами в СМГ, завдання фізичного виховання. <i>Вади серця:</i> характеристика захворювання, види вад серця (вроджені, набуті; стеноз, недостатність клапанів, складні та комбіновані вади, дефекти міжпередсердної або міжшлуночкової перегородки; компенсовані, декомпенсовані); причини захворювання, завдання фізичного виховання, особливості фізичних вправ при різних вадах серця. <i>Гіпертонічна хвороба:</i> характеристика захворювання, причини та фактори, що спричиняють виникнення гіпертонії, завдання фізичного виховання при гіпертонії та спеціальні засоби для їх вирішення. Поняття юнацької гіпертонії. <i>Гіпотонічна хвороба:</i> характеристика захворювання, фактори ризику його виникнення, завдання	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

		<p>фізичного виховання та особливості використання засобів для їх вирішення. Особливості проведення занять у спеціальній медичній групі з учнями з патологією серцево-судинної системи. Складання програми занять для дітей із серцево-судинними захворюваннями залежно від віку, статі, фізичного розвитку і важкості протікання захворювання. Клініко-фізіологічне обґрунтування застосування фізичних вправ при серцево-судинній патології. Трофо- та енерготропна дія фізичних вправ на міокард. Тренування екстракардіальних факторів кровообігу при виконанні фізичних та дихальних вправ. Полегшення роботи серця через зниження периферійного опору току крові. Фізичні вправи, як метод боротьби з застійними явищами.. Зниження АТ та ЧСС внаслідок занять фізичними вправами</p>	
4.	<p>Організація занять у спеціальних медичних групах для учнів із патологією органів дихання та травлення. Орієнтовні домашні завдання</p>	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань:</p> <p><i>Бронхіальна астма:</i> характеристика захворювання, причини виникнення, показання до занять фізичними вправами в СМГ; завдання фізичного виховання та засоби (зміст, інтенсивність, вихідне положення, їх поєднання) для їх вирішення; медичні протипоказання.</p> <p><i>Емфізема легень:</i> характеристика захворювання, причини виникнення, показання до занять фізичними вправами в СМГ; завдання фізичного виховання та засоби (зміст, інтенсивність, вихідне положення, їх поєднання) для їх вирішення; медичні протипоказання.</p> <p><i>Пневмонія:</i> характеристика захворювання, причини виникнення, показання до занять фізичними вправами в СМГ; завдання фізичного виховання та засоби (зміст, інтенсивність, вихідне положення, їх поєднання) для їх вирішення; медичні протипоказання.</p> <p><i>Плеврит:</i> характеристика захворювання, причини виникнення, показання до занять фізичними вправами в СМГ; завдання фізичного виховання та засоби (зміст, інтенсивність, вихідне положення, їх поєднання) для їх вирішення; медичні протипоказання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

		<p><i>Бронхіт:</i> характеристика захворювання, причини виникнення, показання до занять фізичними вправами в СМГ; завдання фізичного виховання та засоби (зміст, інтенсивність, вихідне положення, їх поєднання) для їх вирішення; медичні протипоказання.</p> <p><i>Виразкова хвороба шлунку, гастрит:</i> характеристика захворювання, причини виникнення, показання до занять фізичними вправами у СМГ.</p>	
5.	<p>Організація проведення занять у спеціальних медичних групах для дітей з патологією сечовидільної системи та обміну речовин. Відвідування занять та заходи по його забезпеченню.</p>	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань:</p> <p><i>Піелонефрит:</i> характеристика захворювання, показання до занять у СМГ, методи контролю і корекції стану учнів; медичні протипоказання.</p> <p><i>Ожиріння:</i> характеристика, показання до занять у СМГ, методи контролю і корекції стану учнів; медичні протипоказання.</p> <p><i>Цукровий діабет:</i> характеристика захворювання, показання до занять у СМГ, методи контролю і корекції стану учнів; медичні протипоказання.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
6.	<p>Особливості методики занять з учнями з патологією опорно-рухового апарату. Протипоказання до занять.</p>	<p>Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань:</p> <p><i>Сколіотична хвороба.</i> Корекція порушень постави. Поняття корекції. Загальна, спеціальна, морфологічна та функціональна види корекції постави. Завдання лікувальної фізичної культури при порушенні постави та засоби їх вирішення (зміст, вихідні положення). Підбір фізичних вправ, спрямованих на морфологічну корекцію. Застосування плавання для корекції порушень постави.</p> <p><i>Плоскостопість.</i> Розробка програми занять для дітей з патологією опорно-рухового апарату. Протипоказання до занять.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	50

Самостійна робота	20
Знання термінів	30
Екзамен	-
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Модуль 1				
Навчальна (аудиторна робота)				
Змістовий модуль 1				
Робота на парах	Оцінка за самостійну роботу	Оцінка за знання термінології	Екзамен	Разом
50	20	30	-	100

Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.

Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,5, максимально – 50 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,2, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 20 балів), оцінки за знання термінології (чи практичних навичок) (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,3, відповідно максимальний бал може скласти 30 балів). Відповідно, по завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у підсумку може скласти 100 балів.

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

90-100 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

70-89 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

50-69 балів – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

Менше 50 балів – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми), лабораторне обладнання, таблиці, муляжі та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none">1. Вакуленко Л.О. Основи фізичної реабілітації. Тернопіль: ТНПУ. 2013. – 234 с.2. Вакуленко Л.О., Прилуцький З.П., Вакуленко Д.В. Основи масажу. Тернопіль:ТНПУ, 2013. – 132 с.3. Григус І.М., Брега Л.Б. Фізична терапія в кардіології.: навчальний посібник. – Рівне :НУВГП, 2018. – 268 с.4. Козак Д.В., Давибіда Н.О. Фізична реабілітація та основи здорового способу життя. Тернопіль. Укрмедкнига. 2015. – 199 с.5. Мироненко С.Г. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання: Навчальний посібник. – Полтава, 2019. – 50 с.6. Омеляненко І.О. Зошит для практичних робіт з методики фізичного виховання в спеціальних медичних групах: Методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. – 4-е вид., доп. і випр. – Тернопіль: Вид-й відділ ТНПУ, 2018. – 75 с.7. Порада А.М., Солодовник О.В., Прокопчук Н.Є. Основи фізичної реабілітації: Навч. посібник. — 2-е вид. — К. : Медицина, 2008. — 248 с.8. Порада А.М., Порада О.В. Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль: підручник. Медицина. 2011. – 296 с.9. Самойленко В.Б. Медична та соціальна реабілітація. Навч. посібник. – Київ: ВСВ «Медицина», 2013. – 302-355с.10. Фізичне виховання студентів спеціальної медичної групи: навч.-метод. посіб. 2014. Доступно: https://core.ac.uk/download/pdf/141455662.pdf11. Фізичне виховання студентів спеціальної медичної групи : робоча програма з навчальної дисципліни «фізичне виховання студентів спеціальної медичної групи із захворюванням на вегето-судинну дистонію за змішаним типом» / Уклад. А. В. Ольховик, О. М. Бурла. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. – 160 с.	
Додаткова література	
<ol style="list-style-type: none">1. Боднар І.Р. Теорія, методика і організація фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи. Навч.-методичний посіб. - Львів, Українські технології.-2005.-48 с.2. Грейда Б.П., Войнаровський А.М., Бичук О.І., Грейда Н.Б. Лікувальна фізична культура при остеохондрозах хребта: Навчально-методичний посібник. – Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2004. – 216 с.3. Дутов А.М. Фізична культура у реабілітації студентів спеціального медичного відділення: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ, 2002. – 71 с.4. Майєр В.І. Експериментальна програма для спеціальних медичних груп загальноосвітніх навчальних закладів. – Фізична культура в школі. – 2004. - №1. – С. 8-33.5. Педіатрія / За ред. С.К. Ткаченко, Р.І. Поцюрка. – К.: Здоров'я, 2003. – 752 с.6. Ріст і розвиток дитини: Навчальний посібник / За ред. Ю.М. Нечитайла. – Чернівці: БДМА, 2003. – 56 с.	
Інформаційні ресурси	
<ol style="list-style-type: none">1. https://zakon.rada.gov.ua/laws - Законодавство України2. http://www.osvita.com.ua - освітній портал.3. http://www.nbu.gov.ua - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра фізичної терапії, ерготерапії м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 103 тел. +38(0342) 59-61-47 https://kfr@pnu.edu.ua
Викладач	Шеремета Лідія Миколаївна, доктор медичних наук, професор
Контактна інформація викладача	+380962796742 lidia.sheremeta@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни.

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів</p>

	<p>ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.</p> <p>Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач: Шеремета Л.М.